

Názory veřejnosti na důvody vstupu do politické strany – září 2015

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v15-09</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>7. – 14. 9. 2015</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>994</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>228</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace dotazování PAPI a CAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PV.55, PV.56</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>2. října 2015</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Naděžda Čadová</i>

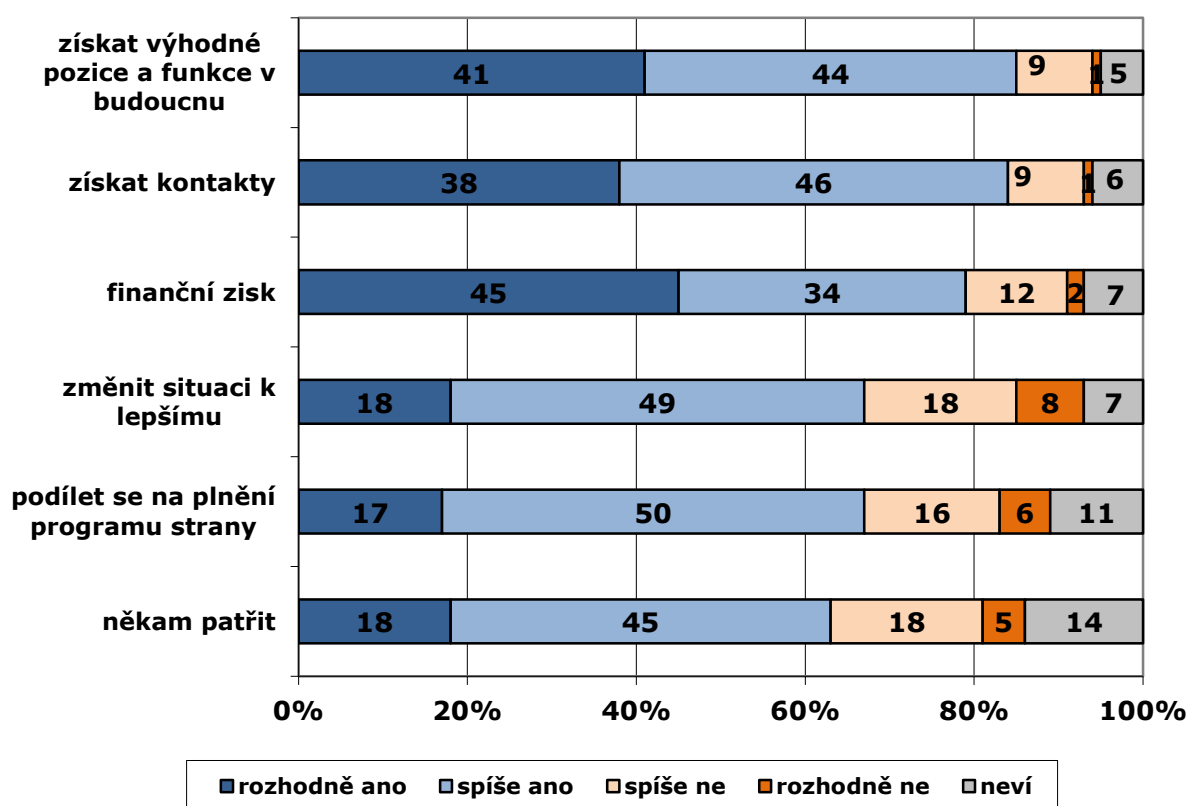
Součástí zářijového výzkumu CVVM bylo i téma stranických identifikací a politické participace. V rámci tohoto bloku jsme se mimo jiné zajímali o názory veřejnosti na to, proč lidé vstupují do politických stran a účastní se jejich aktivit¹ a jaké důvody pro případný vstup do politické strany občané považují za správné.

Jak ukazují výsledky v grafu 1, všechny předložené důvody připadaly českým občanům jako relevantní, když kladnou odpověď vždy zvolila nadpoloviční většina dotázaných. Nejčastěji se respondenti domnívali, že lidé vstupují do politických stran kvůli získání výhodných pozic a funkcí v budoucnu (85 %), kvůli získání kontaktů (84 %) nebo kvůli finančnímu zisku (79 %). U posledně jmenovaného důvodu je navíc možné

¹ Znění otázky: „Občané mohou v místě svého bydliště vstoupit do politické strany a účastnit se na jejich aktivitách, aniž by nutně museli zastávat funkce či za to byli placeni. Z jakého důvodu vstupují občané do politických stran? Je to protože a) chtějí v budoucnu získat výhodné pozice a funkce, b) chtějí změnit situaci k lepšímu, c) chtějí získat kontakty, d) jde jim o finanční zisk, e) chtějí někam patřit, f) chtějí se podílet na plnění programu strany?“ Varianty odpovědí: rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.

vidět největší podíl rozhodně kladných odpovědí (45 %), což znamená, že finanční přínos je s největší rozhodností považován za ten, pro který se do politiky vstupuje. Jak je vidět, obyvatelé se ve větší míře přiklánějí k vnímání vstupu do politiky jako aktu prospěšného spíše jednotlivci, než společnosti, když výrazně vyšší podíl kladných odpovědí mají položky spojené s motivací vedoucí k individuálnímu blahu. Nicméně ani ty spojené s prací pro společnost nejsou odmítány, i u těch je podíl kladných vyjádření nadpoloviční, ovšem podíl rozhodných odpovědí již zdaleka není tak vysoký, což značí, že přesvědčení o nich je slabší. 67 % občanů si myslí, že lidé vstupují do politických stran, aby změnili situaci k lepšímu, stejný podíl (67 %) je přesvědčen, že se chtějí podílet na plnění programu strany, a více než tři pětiny (63 %) se také přiklánějí k tomu, že za vstupem do strany je touha někam patřit.

Graf 1: Názory na to, proč lidé vstupují do politických stran

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 7. – 14. 9. 2015, 994 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

V názorech na důvody vstupu do politické strany se nijak výrazně neliší muži a ženy, lidé různého věku a vzdělání. Lidé, kteří označili životní úroveň své domácnosti jako dobrou, častěji věří, že důvodem vstupu do politické strany je snaha změnit situaci k lepšímu. Respondenti označující svoji životní úroveň jako špatnou naopak častěji uváděli, že důvodem je snaha získat výhodné pozice a funkce v budoucnu, získat kontakty a finanční zisk. Z hlediska politické orientace pak snahu změnit situaci k lepšímu častěji za důvod vstupu do politické strany označili dotázaní, kteří se sami zařadili na pravou stranu politického spektra. Lidé řadící se sami na škále politické orientace do středu častěji za vstupem do politické strany vidí snahu o finanční zisk, zisk lepších pozic v budoucnu a touhu získat kontakty.

Z hlediska časového srovnání, které nabízí tabulka 1, je patrné, že od posledního šetření realizovaného v září 2012, došlo k výraznému nárůstu kladných odpovědí u obou důvodů reprezentujících společenský přínos, tj. u snahy o zlepšení situace (nárůst kladných odpovědí o 12 procentních bodů) a u snahy podílet se na prosazování a plnění programu strany (nárůst kladných odpovědí o 13 procentních bodů). Častěji než před 3 lety se lidé rovněž domnívali, že důvodem vstupu do politické strany může být snaha někam patřit (kladné odpovědi + 6 procentních bodů), méně často naopak za vstupem do politické strany vidí snahu o finanční zisk (pokles kladných odpovědí o 6 procentních bodů). Po skepsi ohledně důvodů vstupu do politiky, která vládla v roce 2012, je tak aktuální situace výrazně lepší a ve většině položek srovnatelná se situací v roce 2010.

Tabulka 1: Názory na to, proč lidé vstupují do politických stran – časové srovnání

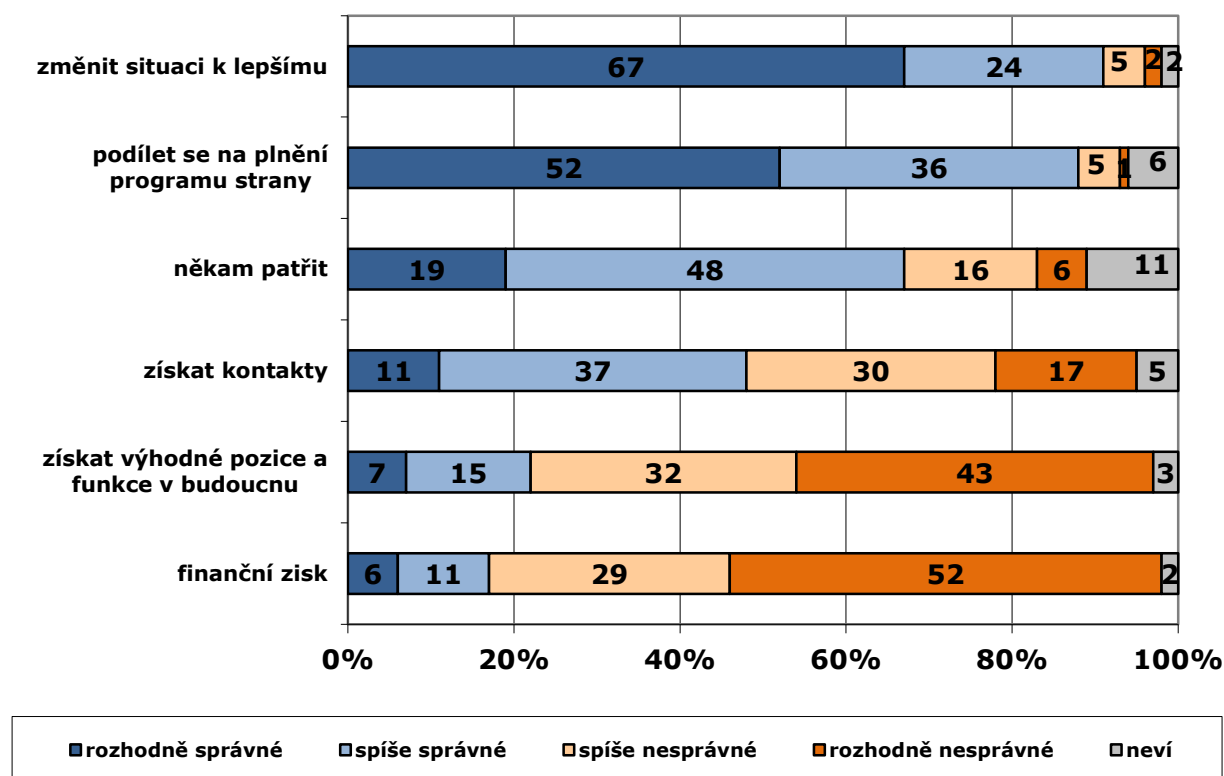
	VI/2003	X/2007	X/2008	IX/2010	IX/2012	IX/2015
získat výhodné pozice a funkce v budoucnu	75/18	82/12	82/13	84/11	87/9	85/10
získat kontakty	85/9	88/6	84/10	87/8	87/9	84/10
finanční zisk	66/26	77/14	79/15	82/12	85/10	79/14
podílet se na plnění programu strany	69/20	58/24	61/26	63/24	54/35	67/22
změnit situaci k lepšímu	72/20	59/29	61/30	66/26	55/38	67/26
někam patřit	68/21	57/25	58/27	59/26	57/29	63/23

Pozn.: Součty procentních podílů odpovědí „rozhodně ano“ a „spíše ano“/„spíše ne“ a „rozhodně ne“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Z údajů v grafu 2 plyne, že v případě názorů týkajících se správnosti uvedených důvodů ke vstupu do politických stran mají položky značně odlišné pořadí, než je tomu u mínění o skutečném chování. Snahu získat v budoucnu výhodné pozice a funkce, kterou respondenti nejčastěji označovali za důvod vstupu do politické strany, za správnou považuje jen 22 % občanů, podle 75 % není tento důvod správný. Podobně snahu o finanční zisk označilo za důvod vstupu do politické strany 79 % dotázaných, za správný ho ale považuje jen 17 % občanů, 81% je pokládá za nesprávný. Zajímavé v tomto směru je hodnocení snahy získat vstupem do politické strany kontakty. Tento důvod pokládalo za relevantní 84 % oslovených, v názorech na jeho správnost či nesprávnost zůstává česká veřejnost značně rozpolcena, když za správný důvod pro vstup do politické strany jej označilo 48 % dotázaných a za nesprávný 47 % respondentů. Nejsilnějším důvodem pro vstup do politické strany by podle občanů měla být vůle změnit situaci k lepšímu (91 % kladných odpovědí), dále následují touha podílet se na plnění programu strany (88 %) a s jistým odstupem i potřeba někam patřit (67 %).

Graf 2: Názory na to, nakolik je správné vstupovat do politických stran z uvedených důvodů²

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 7. – 14. 9. 2015, 994 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Názory na to, z jakých důvodů je správné vstupovat do politických stran, jsou v čase (viz tabulku 2) poměrně stabilní a v mínění občanů ohledně této věci nedochází k větším změnám, pouze s výjimkou položky „získat kontakty“. Oproti předchozímu šetření ze září 2012 vzrostl podíl těch, kterým tento důvod připadá jako správný o 10 procentních bodů a o 9 procentních bodů poklesl podíl těch, kteří ho označili za nesprávný. Aktuální výsledek je tak srovnatelný se situací v roce 2010. Mírný, čtyřbodový nárůst podílu těch, jež to považují za správné, se objevil i v případě snahy získat v budoucnu lepší pozice a funkce.

V názorech na správnost a nesprávnost různých důvodů pro vstup do politické strany se významně neliší lidé různého věku, vzdělání, ekonomického postavení ani politické orientace.

² Znění otázky: „A je to tak podle Vašeho názoru správné? Má být důvodem pro vstup do politické strany to, že a) chtějí v budoucnu získat výhodné pozice a funkce, b) chtějí změnit situaci k lepšímu, c) chtějí získat kontakty, d) jde jim o finanční zisk, e) chtějí někde patřit, f) chtějí se podílet na plnění programu strany?“ Varianty odpovědí: rozhodně správné, spíše správné, spíše nesprávné, rozhodně nesprávné.

Tabulka 2: Názory na to, nakolik je správné vstupovat do politických stran z uvedených důvodů – časové srovnání

	VI/2003	X/2007	X/2008	IX/2010	IX/2012	IX/2015
změnit situaci k lepšímu	92/5	90/6	93/4	93/5	90/7	91/7
podílet se na plnění programu strany	90/5	88/5	88/6	91/5	88/7	88/6
někam patřit	77/15	70/16	75/14	67/23	68/21	67/22
získat kontakty	44/52	42/50	40/55	45/50	38/56	48/47
získat výhodné pozice a funkce v budoucnu	15/82	17/79	16/80	20/76	18/79	22/75
finanční zisk	13/83	13/83	12/85	15/82	14/84	17/81

Pozn.: Součty procentních podílů odpovědí „rozhodně správné“ a „spíše správné“/ „spíše nesprávné“ a „rozhodně nesprávné“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.